

Заң – ереже,
тәртіп – оның
іске асуы

2-бет

Ұлы мұратқа
ұмтылыс

3-бет

Мұзда мінез,
қарда қайрат
сыналып...

8-бет

Бала қауіпсіздігінен бағалы ештеңе жоқ

Баланың қауіпсіздігі мен денсаулығы – кез келген қоғам үшін ең маңызды құндылықтың бірі. Соңғы жылдары мектептер мен балабақшаларда санитариялық талаптардың сақталмауы, жазғы лагерьлердегі қауіпсіздік мәселелері жиі көтеріліп, ата-аналар арасында алаңдаушылық туғызғаны жасырын емес. Осыған байланысты балаларға арналған ұйымдарға мемлекеттік бақылаудың жаңа моделі енгізілді. Бұл өзгерістердің басты мақсаты – әр бала үшін қауіпсіз әрі жайлы орта қалыптастыру.

Жамал СОВЕТҚЫЗЫ,
«Ortalyq Qazaqstan»

Жаңа бақылау жүйесінің негізгі ерекшелігі – тексерулердің қауіп деңгейіне қарай жүргізілуі. Бұған дейін көптеген ұйым бірдей тәртіппен тексеріліп келсе, енді тәуекелі жоғары мекемелерге басымдық беріледі. Жоғары қауіп деңгейіне жатқызылған мектептер, балабақшалар мен лагерьлер жылына кемінде екі рет тексеріледі, төмен қауіп деңгейіндегі нысандар бір жылдан артық емес мерзімде бір рет ғана бақылаудан өтеді. Бұл тәсіл ресурстарды тиімді пайдалануға және қауіп төндіретін мәселелерге жедел әрекет етуге мүмкіндік береді.

Маңызды жаңалықтың бірі – тексерілетін нысандар тізімінің ашық жариялануы. Енді ата-аналар мен қоғам өкілдері қай мекемелерде тексеру жүргізіліп жатқанын, бақылаудың қандай бағытта өтетінін көре алады. Бұл ашықтық

ұйым басшыларының жауапкершілігін арттырып қана қоймай, қоғамдық бақылауды күшейтудің тиімді тетігіне айналмақ.

Жаңа модельдің тағы бір ерекшелігі – мониторингтің тек құжат жүзінде емес, нысандарға тікелей бару арқылы жүргізілуі. Мектептердің жаңа оқу жылына дайындығы, лагерьлердің жазғы маусым алдындағы жағдайы, медициналық ұйымдардың эпидемиологиялық әзірлігі Мемлекет басшысы мен Үкіметтің, сондай-ақ Денсаулық сақтау министрлігінің тапсырмалары негізінде жеке-жеке тексеріледі. Бұл, әсіресе, маусымдық тәуекелдердің алдын алуға бағытталған.

Қоғамда көп талқыланған мәселелердің бірі – алғашқы тексеру кезінде айыппұл салынбайтыны. Жаңа бақылау моделінің басты ұстанымы – жазалау емес, алдын алу. Яғни, мекемелерге анықталған заңбұзушылықтарды өздігінен түзетуге мүмкіндік беріледі. Бұл тәсіл ұйымдарды жауапкершіліктен босатпайды, керісінше олардың жұмысын жүйелеуге және кемшіліктерді уақытында жоюға ынталандырады. Десек те, талаптарды жүйелі түрде бұзатын мекемелерге қатысты қатаң шаралар сақталады.

Сонымен қатар, санитариялық дәрігерлердің өкілеттігері

кеңейтілді. Бас мемлекеттік санитариялық дәрігерлер жүйелі бұзушылықтарды жою туралы нұсқамалар беріп, оларды жергілікті және мемлекеттік органдарға жолдай алады. Бұл санитариялық қызметтің рөлін күшейтіп, қауіпсіздік стандарттарын арттыруға бағытталған маңызды қадам саналады.

– Жаңа тексеру тәртібі менің күнделікті жұмысымда айтарлықтай өзгеріс енгізбейді. Керісінше, бұрынғыдан да жауапкершілікпен қарауға ынталандырады. Себебі балабақшадағы тәртіп пен талап – біздің күнделікті дағдымыз. Санитариялық талаптарды сақтау

біз үшін қиын емес. Баланы әрдайым таза, ұқыпты ортада қабылдау маңызды. Ойын бөлмесі, ойыншықтар, ыдыс-аяқ, төсек орындары мен қабылдау бөлмесінің тазалығы – басты назарда.

Бұрын тексерулер кезінде көбіне ұсақ кемшіліктер айтылатын. Мысалы, ыдыстардың талапқа сай орналастырылмауы немесе үстел үсті ойыншықтарының жеткіліксіздігі сияқты мәселелер кездесетін.

Айыппұл салмай, кемшіліктерді түзетуге уақыт беру – дұрыс шешім деп ойлаймын. Себебі мінсіз мекеме болмайды, ал мүмкіндік беру сапаны жақсартуға жол ашады. Ба-

ПРЕЗИДЕНТ ТАПСЫРМАСЫН
ОРЫНДАЙ ОТЫРЫП...

лабақшадағы ең басты жауапкершілік – баланың қауіпсіздігі. Ата-аналар бізге ең қымбат дүниесін, яғни, баласын сеніп тапсырады. Сондықтан тәрбиеші ең алдымен ойыншықтардың қауіпсіздігіне, олардың бүтін әрі балаға жарамды болуына мән беруі тиіс. Сонымен қатар, балалар арасында түсініспеушілік пен дау-дамайдың алдын алу да маңызды.

Жаңа бақылау жүйесі балабақшаларды балалар үшін қауіпсіз етеді деп сенемін, – дейді тәрбиеші Айнел Алтынбек.

Аталған өзгерістердің барлығы заңнамалық негізге сүйенеді. 4 желтоқсанда Мемлекет басшысы мәдениет, білім, отбасы және мемлекеттік бақылау мәселелеріне қатысты заңға қол қойды. Құжат балалардың құқықтарын қорғауды күшейтуді, санитариялық-эпидемиологиялық ахуалды жақсартуды және мемлекеттік бюджеттен қаржыландырылатын ұйымдардағы бақылау жүйесін жетілдіруді көздейді.

Жалпы алғанда, жаңа бақылау моделі балаларға арналған ұйымдардағы қауіпсіздікті арттыруға бағытталған маңызды қадам деуге болады. Алайда, оның нақты нәтижесі тек қағаз жүзіндегі талаптармен емес, тексерулердің әділ әрі сапалы жүргізілуімен өлшенбек. Егер жаңа жүйе формальдылықтан арылып, нақты бақылауға негізделсе, ең басты ұтымдылық – балалардың өмірі мен денсаулығы болмақ.

Суретті түсірген
Жангелді ӘБДИҒАЛЫМ

• РЕСМИ

Онлайн төлемге талап күшті

Ұлттық банк хабарламасына сәйкес, ендігіде төлем қызметтері мен электрондық ақшаға қатысты жаңа өзгерістер енгізіледі. Ресми құжат Ашық үкімет мемлекеттік порталында жарияланды. Бұл ұсынылатын түзетулер азаматтардың күнделікті онлайн қаржылық операцияларына тікелей әсер етіп, әрі электрондық ақшаны пайдалану тәртібін өзгертуді көздейді.

Қазіргі таңда электрондық ақша – мобильді қосымшалар мен төлем платформаларындағы әмияндар, онлайн аударым және басқа да қаржылық операциялар үшін кең қолданылады. Өткен жылдың соңында электрондық ақша ағымдағы көлемі 279,3 млрд теңгеге жуықтап, жыл сайын өсіп келеді.

Ең басты өзгерістердің бірі – электрондық ақша пайдаланушылары үшін сәйкестендіру талаптарының күшеюі. Бұрын кейбір төлем қызметтерінде жеңілдетілген сәйкестендіру қолданылса, жаңа норма бойынша барлық азаматтар толық сәйкестендіруден өтуге міндетті. Яғни, қызметті

пайдалану үшін тек электронды пошта немесе телефон нөмірі жеткілікті болмайды. Ендігіде жеке тұлғаның толық анықтамасы талап етіледі.

Ұлттық банк бұл талаптың енгізілуін алаяқтық пен қаржылық қылмыстарды алдын алу, сондай-ақ, электрондық төлемдердің қауіпсіздігін арттыру мақсатында түсіндіреді.

Сонымен қатар, жаңа норма биометриялық аутентификацияны кеңінен қолдану туралы тармақтарды қамтиды. Банктар мен төлем ұйымдары клиентті тек қана телефон немесе пароль арқылы ғана емес, бет таныстыру сияқты биометриялық технологиялармен анықтау мүмкіндігіне ие болады. Бұл тәсіл қызмет көрсету кезінде алаяқтық тәуекелін төмендетуге бағытталған.

Ұсынылып отырған өзгерістер 4 ақпанда Ашық порталға жарияланып, 20 ақпанға дейін қоғамдық талқылауға қойылды. Бұл кезеңде ел азаматтары порталға кіріп, жобаға өз пікірі мен ұсыныстарын қалдыруға мүмкіндігі бар. Аталған түзетулер заң жүзінде қабылданбас бұрын осы қоғамдық талқылау кезеңінен өтуі тиіс.

Өз тілшімізден

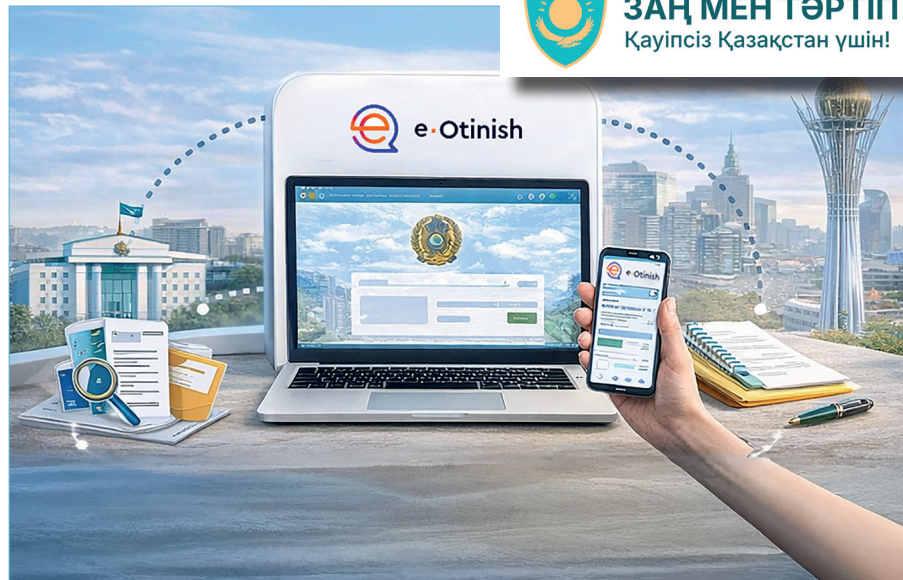
Сенімге септескен әріптестік

Азаматтардың өтінішін сапалы әрі уақытылы қарастыру – мемлекеттік биліктің ашықтығы мен тиімділігін айқындайтын басты өлшемнің бірі. Өйткені, мемлекетке деген сенім, әділдік пен заң үстемдігіне деген көзқарас осы жауаптан басталады. Бұл тұрғыда өңірде «Таза Сенім» жобасы іске қосылды. Жоба «Құқықтық тәртіп – өзіңнен басталады» қағидаты аясында жүзеге асырылмақ. Жобаны іске асыру үшін пилоттық режимде бес мемлекеттік орган тартылған.

Ербол ЕРБОЛАТ,
«Ortalyq Qazaqstan»

«Таза Сенім» жобасының негізгі мақсаты – қызметтік көмек көрсету, мәселелерді талдау және жүйелі шешімдер мен алгоритмдер әзірлеу. Қарағанды облысы прокуратураның бірінші орынбасары Ержан Бердібеков аталған жобаны өңір тұрғындарының өтінішін қарау сапасын арттыруға бағытталған игі бастаманың бірі екендігін атап өтті.

– Бүгінде «Е-Өтініш» жүйесі азаматтардың өтінішін қарастыру процесін ба-

Сурет ЖІІ

рынша ашық әрі түсінікті етті. Өтініш берушілер өз арызының барысын нақты уақыт режимінде бақылауға мүмкіндік алады. Дегенмен, дәл осы ашықтық бірқатар жүйелік мәселелерді де айқындап берді. Мысалы, мазмұнсыз формалды жауаптар, қарастыру мерзімдерінің ұзақтығы, өтініштерді негізсіз қайта бағыттау мәселесі жиі кездескен. Ал, мұндай жағдайлар біздің беделімізге кері

әсерін тигізеді. Сол себепті «Таза Сенім» жобасы дәл осы мәселені түпкілікті шешеді деп ауыз толтырып айтуға болады, – делі Ержан Сәкенұлы.

Жобаны жүзеге асыруға пилоттық режимде полиция, мемлекеттік кірістер департаменті, әділет органдары, білім және денсаулық сақтау басқармасы тартылды.

► 6-бет